

O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI JIZZAX FILIALI

ISSN 2181-3884

ZAMONAVIY ILMIY-TEXNIK TADQIQOTLAR

xalqaro jurnali

Vol. 2 No. 4

2026

**International Journal of
Contemporary Scientific
and Technical Research**
Volume 2 Issue 4
2026

**Zamonaviy ilmiy-texnik
tadqiqotlar xalqaro jurnali**
4-son
2026

**Международный журнал
современных научно-
технических
исследований**
Том 2 Выпуск 4
2026

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI

Xalqaro ilmiy-elektron jurnali

Tahrir kengashi raisi:

P.f.d., prof., O.X. Turakulov

Bosh muharrir:

A.A. Abdumalikov

Tahrir kengashi mas'ul kotibi:

D.M. Jomurodov

Tahririyat hay'ati:

1. B.f.d., prof., S. Murodova (O'zMU Jizzax filiali, UZB)
2. P.f.n., prof., S. Usmanov (O'zMU Jizzax filiali, UZB)
3. T.f.n., dos., S. Tavboev (O'zMU Jizzax filiali, UZB)
4. F.f.d., prof., N. Djusupov (O'zDJTU, UZB)
5. T.f.d., dos., S. Ruzimov (TTPU, UZB)
6. P.f.d., prof., G. Lekerova (SKU, KZH)
7. DSc., Ali Coşkan (ASUI, TR)
8. T.f.d., prof., D. Irgasheva (TATU, UZB)
9. T.f.d., prof., I. Siddikov (NRU TIIAME, UZB)
10. T.f.n., dos., S. Eshkabilov (NDU, US)

Zamonaviy ilmiy-texnik tadqiqotlar xalqaro elektron jurnali (International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research) O'zMU Jizzax filiali Kengashining qaroriga asosan tashkil etilib, 2022-yil 9-sentabrda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №038200 raqami bilan ro'yxatidan o'tkazilgan, shuningdek davlatlararo standartlar talabi asosida O'zbekiston Milliy kutubxonasidan jurnal uchun 2181-3884 ISSN raqami olingan.

© "O'zMU Jizzax filiali" – 2023

Tahririyat manzili:

130100, Jizzax viloyati, Jizzax shahri,
Sh.Rashidov Shox ko'chasi, 259-uy.

ONA TILI VA ADABIYOT DARSLARIDA TALABALAR YOZMA SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Turdiyeva Gulbahor Taxiroyva

Namangan viloyati pedagogik mahorat markazi, o'qituvchi.

e-mail: turdievagulbahor46@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-6811-6775>

Annotatsiya.

Maqolada ona tili va adabiyot darslarida talabalarning yozma savodxonligini rivojlantirishning nazariy asoslari va amaliy yo'llari tahlil qilinadi. Yozma savodxonlik imlo va tinish belgilari qoidalarini bilish bilan cheklanmaydi. U fikrni mantiqiy izchil, uslubiy jihatdan to'g'ri va kommunikativ maqsadga muvofiq yozma matnga aylantira olish qobiliyati sifatida talqin etiladi. Tadqiqotda mahalliy va xorijiy ilmiy manbalar qiyosiy tahlil qilinib, yozma savodxonlikning tarkibiy qatlamlari aniqlangan. Ona tili va adabiyot fanlari integratsiyasiga, yozuvni jarayon sifatida o'qitishga, strategiyaviy ta'limga hamda xatolar ustida tizimli ishlashga asoslangan metodik model ishlab chiqilgan. Shuningdek, raqamli muloqot va sun'iy intellekt vositalari sharoitida talabalar yozma nutqida yuzaga kelayotgan o'zgarishlar muhokama qilinadi. Natijalar oliy ta'lim muassasalarida yozma savodxonlikni rivojlantirishga qaratilgan izchil metodik tizimni joriy etish zarurligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: yozma savodxonlik, ona tili, adabiyot, integratsiya, yozuv jarayoni, orfografiya, punktuatsiya, matn yaratish, strategiyaviy ta'lim, xatolar tahlili, shakllantiruvchi baholash, raqamli muloqot.

МЕТОДИКА РАЗВИТИЯ ПИСЬМЕННОЙ ГРАМОТНОСТИ СТУДЕНТОВ НА ЗАНЯТИЯХ ПО РОДНОМУ ЯЗЫКУ И ЛИТЕРАТУРЕ

Турдиева Гульбахор Тахировна

Наманганский областной центр педагогического мастерства, преподаватель.

Аннотация.

В статье анализируются теоретические основы и практические пути развития письменной грамотности студентов на занятиях по родному языку и литературе. Письменная грамотность не ограничивается знанием правил орфографии и пунктуации. Она рассматривается как способность преобразовывать мысли в письменный текст, отличающийся логической последовательностью, стилистической правильностью и соответствием коммуникативной цели. В исследовании проведён сравнительный анализ отечественных и зарубежных научных источников, на основе которого определены структурные компоненты письменной грамотности. Разработана методическая модель, основанная на интеграции родного языка и литературы, обучении письму как процессу, стратегическом обучении и систематической работе над ошибками. Кроме того, рассматриваются изменения, происходящие в письменной речи студентов в условиях цифровой коммуникации и использования инструментов искусственного интеллекта. Результаты исследования свидетельствуют о необходимости внедрения в высших учебных заведениях последовательной методической системы, направленной на развитие письменной грамотности.

Ключевые слова: письменная грамотность, родной язык, литература, интеграция, процесс письма, орфография, пунктуация, создание текста, стратегическое обучение, анализ ошибок, формирующее оценивание, цифровая коммуникация.

METHODOLOGY FOR DEVELOPING STUDENTS' WRITING LITERACY IN NATIVE LANGUAGE AND LITERATURE CLASSES

Turdiyeva Gulbahor Taxiroyva

Namangan Regional Center for Pedagogical Excellence, Lecturer.

Abstract.

The article analyzes the theoretical foundations and practical approaches to developing students' writing literacy in native language and literature classes. Writing literacy is not limited to knowledge of spelling and punctuation rules. It is interpreted as the ability to transform thoughts into written texts that are logically coherent, stylistically appropriate, and aligned with communicative purposes. The study provides a comparative analysis of domestic and international scholarly sources and identifies the structural components of writing literacy. A methodological model has been developed based on the integration of native language and literature, process-oriented writing instruction, strategy-based learning, and systematic error analysis. The article also discusses changes occurring in students' written communication in the context of digital communication and the use of artificial intelligence tools. The findings indicate the need to introduce a coherent methodological system aimed at developing writing literacy in higher education institutions.

Keywords: writing literacy, native language, literature, integration, writing process, orthography, punctuation, text production, strategy-based learning, error analysis, formative assessment, digital communication.

Kirish. Til jamiyat ma'naviy hayotining ko'zgusi, millat tafakkurining asosiy vositasidir. Shu bois tilni chuqur egallash, uning og'zaki va yozma shakllaridan erkin foydalana olish har bir yetuk mutaxassisning kasbiy salohiyatini belgilovchi omillardan biri hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 21-oktabrdagi PF-5850-son "O'zbek tilining davlat tili sifatidagi nufuzi va mavqeyini tubdan oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni va 2020-yil 20-oktabrdagi PF-6084-son "Mamlakatimizda o'zbek tilini yanada rivojlantirish va til siyosatini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni davlat tilining jamiyat hayotidagi o'rnini mustahkamlashni ustuvor vazifa sifatida belgilab berdi. Bu hujjatlarda ko'zda tutilgan maqsadlarga erishish ko'p jihatdan ta'lim tizimida, xususan, oliy ta'limda ona tili va adabiyotni o'qitish sifatiga bog'liq.

Bugungi kunda oliy ta'lim muassasalari talabalarining yozma nutqida bir qator muammolar kuzatilmoqda. Lotin va kirill yozuvlarining bir vaqtda qo'llanishi ayrim talabalarda imlo me'yorlarini aralashtirib yuborishga olib kelmoqda. Messenger va ijtimoiy tarmoqlardagi tezkor muloqot esa qisqartmalar, tinish belgilarini e'tiborsiz qoldirish va so'zlashuv uslubini rasmiy matnlarga ko'chirish odatini shakllantirmoqda. Bundan tashqari, umumta'lim maktabida grammatik qoidalar ko'pincha matn yaratish faoliyatidan ajratilgan holda o'rgatiladi. Natijada talaba qoidani biladi, ammo uni o'z matnida qo'llay olmaydi. Bu muammolar yozma savodxonlikni rivojlantirishga yangicha, tizimli yondashuvni talab qiladi.

Mazkur maqolaning maqsadi ona tili va adabiyot darslarida talabalarining yozma savodxonligini rivojlantirishning samarali metodik tizimini nazariy jihatdan asoslash va uni amalga oshirish yo'llarini ko'rsatib berishdan iborat. Shu maqsad doirasida yozma savodxonlik tushunchasining mazmunini aniqlashtirish, uni rivojlantirishga oid mahalliy va xorijiy tajribani qiyosiy tahlil qilish hamda integratsiyalashgan metodik modelni ishlab chiqish vazifalari qo'yildi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Yozma savodxonlik muammosi metodik adabiyotlarda turli nuqtayi nazardan o'rganilgan. O'zbek metodika maktabida bu masala an'anaviy ravishda imlo va tinish belgilari qoidalarini o'zlashtirish bilan bog'liq holda talqin qilingan. Bu yo'nalishning me'yoriy asosi 1995-yil 24-avgustda Vazirlar Mahkamasining 339-son qarori bilan tasdiqlangan "O'zbek tilining asosiy imlo qoidalari" hisoblanadi.

Biroq keyingi yillarda yaratilgan darslik va qo'llanmalarda savodxonlik tushunchasi kengroq talqin qilina boshlandi. K. Qosimova [1], S. Matchonov [2], X. G'ulomova [3], Sh. Yo'ldosheva va Sh. Sariyevning "Ona tili o'qitish metodikasi" darsligida nutq o'stirish ishi til hodisalarini o'rganish bilan uzviy bog'liq jarayon sifatida ko'rib chiqilgan. Mualliflar savodli yozish so'z boyligi, gap tuzish ko'nikmasi va matn yaratish malakasi bilan birgalikda shakllanishini ta'kidlaydi.

A. G'ulomov, M. Qodirov, M. Ernazarova va M. Ahmedovanning "Ona tili o'qitish metodikasi" qo'llanmasida esa xatolarning oldini olish ularni keyinchalik tuzatishdan samaraliroq ekanligi asoslangan. N. Mahmudovning "O'qituvchi nutqi madaniyati" asarida nutq madaniyati til me'yorlarini bilish bilan birga, ifodaning aniqligi, mantiqiyli, sofligi va ta'sirchanligini ham o'z ichiga olishi ko'rsatib berilgan. Bu qarash yozma savodxonlikni uslubiy va kommunikativ jihatlarni qamrab oluvchi keng tushuncha sifatida talqin qilishga asos bo'ladi.

Yozma nutqning psixologik tabiati L. S. Vigotskiyning [4] "Мышление и речь" asarida chuqur tahlil qilingan. Olim yozma nutqni og'zaki nutqning oddiy nusxasi emas, balki eng murakkab, ixtiyoriy va anglangan nutq shakli deb ta'riflagan. Uning fikricha, yozuvchi suhbatdoshning bevosita munosabatidan mahrum bo'lgani uchun fikrni to'liq, izchil va aniq ifodalashga majbur. Bu g'oya keyinchalik kognitiv psixologiya doirasida rivojlantirildi.

L. Flauer va J. Xeyzning [5, 365–387-b.] "A Cognitive Process Theory of Writing" maqolasida yozuv rejalashtirish, fikrni matnga aylantirish va qayta ko'rib chiqishdan iborat, bir-biriga qayta-qayta qaytiladigan bosqichlar majmui sifatida tavsiflangan. P. Elbouning [6] "Writing Without Teachers" kitobida fikr oqimini to'xtatmasdan yozishning ahamiyati

asoslangan. Muallif yozuvchi har bir soʻzda oʻzini tekshirish uchun toʻxtasa, fikr izchilligi buzilishini koʻrsatgan.

Yozuvni oʻqitish samaradorligining empirik asoslari ingliz tilidagi tadqiqotlarda keng yoritilgan. S. Grem va D. Perinning "Writing Next: Effective Strategies to Improve Writing of Adolescents in Middle and High Schools" hisobotida koʻplab eksperimental tadqiqotlar natijalari meta-tahlil asosida umumlashtirilgan. S. Grem va M. Xebertning "Writing to Read: Evidence for How Writing Can Improve Reading" hisobotida esa matn haqida yozish uni tushunishga qanday taʼsir qilishi oʻrganilgan. K. Xaylendning [7] "Second Language Writing" asarida oʻzaro baholash va oʻqituvchi munosabatining yozma nutq rivojidagi oʻrni tahlil qilingan.

Adabiyotlar tahlili shuni koʻrsatadiki, oʻzbek metodika maktabida savodxonlikning meʼyoriy jihatlari yaxshi oʻrganilgan. Ammo yozuvni bosqichli jarayon sifatida boshqarish, strategiyalarni aniq oʻrgatish va ona tili bilan adabiyotni yozma faoliyat asosida integratsiyalash masalalari yetarlicha tizimlashtirilmagan. Xorijiy tadqiqotlarda esa bu yoʻnalishlar chuqur ishlangan, biroq ular oʻzbek tilining imlo va uslubiy xususiyatlarini, shuningdek, ikki yozuvli muhitni hisobga olmaydi. Mazkur tadqiqot ana shu boʻshliqni toʻldirishga qaratilgan.

Tadqiqotda nazariy tahlil, qiyosiy tahlil, umumlashtirish va modellashtirish usullaridan foydalanildi. Nazariy tahlil yozma savodxonlik tushunchasining mazmunini aniqlashga xizmat qildi. Qiyosiy tahlil orqali mahalliy va xorijiy metodik yondashuvlarning umumiy va farqli jihatlari aniqlandi. Umumlashtirish usuli eksperimental tadqiqotlarda samaradorligi isbotlangan yondashuvlarni ajratib olish imkonini berdi. Modellashtirish usuli esa bu yondashuvlarni oʻzbek tili va adabiyotini oʻqitish sharoitiga moslashtirilgan yagona metodik tizimga birlashtirishda qoʻllanildi.

MUHOKAMA

Olingan natijalar bir necha muhim masalani muhokama qilishni taqozo etadi. Avvalo, yozma savodxonlikni keng maʼnoda talqin qilish anʼanaviy yondashuvni inkor etmaydi, balki uni boyitadi. Orfografik va punktuatsion meʼyorlar savodxonlikning poydevori boʻlib qoladi, biroq ular matn yaratish faoliyatidan ajratilgan holda samarali oʻzlashtirilmaydi. Grammatikani alohida oʻqitishning salbiy samarasi haqidagi xalqaro maʼlumotlarga ehtiyohtkorlik bilan yondashish lozim. Ular asosan ingliz tili materialida olingan va oʻzbek tilining agglutinativ tabiati, qoʻshimchalar imlosi bilan bogʻliq murakkabliklar bu natijalarni bevosita koʻchirishga imkon bermaydi. Shunga qaramay, asosiy tamoyil, yaʼni qoidani oʻz matnida qoʻllash orqali oʻzlashtirish, tillar tuzilishidan qatʼi nazar, oʻz kuchini saqlaydi.

Ona tili va adabiyot integratsiyasining afzalligi shundaki, adabiy matn tilning eng mukammal namunasi sifatida talabaga til birliklarining jonli qoʻllanishini koʻrsatadi. Abdulla Qodiriyning "Oʻtkan kunlar" romanidagi tasviriy parchalar, Choʻlpon sheʼriyatidagi obrazli ifodalar yoki Abdulla Qahhor hikoyalaridagi loʻnda jumlar orqali talaba tinch belgilarining maʼno ifodalashdagi vazifasini, sinonimlar tanlovining uslubiy ahamiyatini anglatadi. Masalan, Abdulla Qahhor hikoyalaridagi qisqa gaplarni tahlil qilgan talaba nima uchun bu yerda vergul emas, nuqta qoʻyilganini, bu tanlov matnga qanday keskinlik bagʻishlaganini oʻzi kashf etadi. Bunday kashfiyot qoida yodlashdan koʻra mustahkamroq bilim beradi. Ammo integratsiyaning ham chegarasi bor. Badiiy matndagi muallif erkinligi, yaʼni meʼyordan ataylab chetga chiqish holatlari talabada notoʻgʻri tasavvur uygʻotmasligi uchun oʻqituvchi badiiy erkinlik bilan meʼyor buzilishini farqlashga alohida eʼtibor qaratishi kerak.

Raqamli muloqot sharoiti muhokamaning alohida mavzusidir. Talabalarining messenjerlardagi norasmiy yozuvini faqat salbiy hodisa sifatida baholash toʻgʻri emas. Uni uslublar farqini anglatish uchun metodik vosita sifatida ishlatish mumkin. Masalan, talabalarga norasmiy xabarni rasmiy xat, ilmiy izoh yoki publitsistik maqola uslubiga oʻgirish topshirigʻi beriladi. Bunday mashq uslubiy moslashuvchanlikni rivojlantiradi. Matn muharrirlaridagi avtomatik imlo tekshirish vositalari esa oʻzbek tilining barcha qoidalarini toʻliq qamrab olmaydi va talabada mustaqil nazorat koʻnikmasini susaytirishi mumkin. Shuning uchun ular talaba oʻz matnini mustaqil tekshirib boʻlgandan keyin qoʻshimcha nazorat sifatida qoʻllanishi maqsadga muvofiq.

Sunʼiy intellekt asosidagi matn yaratish vositalari bilan bogʻliq vaziyat yanada murakkab. Talaba bunday vositalarga toʻliq tayansa, matn yaratish koʻnikmasi shakllanmay qoladi. Ammo ularni butunlay man etish ham real emas. Oqilona yoʻl shundaki, talaba avval oʻz matnini yozadi, soʻngra vosita taklif qilgan tahrirni tanqidiy tahlil qilib, qaysi oʻzgartirishlar asosli va qaysilari matn maʼnosini buzishini aniqlaydi. Bunday topshiriq tilga ongli munosabatni kuchaytiradi va vositani fikrlashning oʻrnini bosuvchi emas, balki uni kuchaytiruvchi qurolga aylantiradi.

Oʻzaro baholash usuli haqida ham toʻxtalish lozim. K. Xaylend taʼkidlaganidek, bu usulning muvaffaqiyati aniq mezonlar berilishiga va talabalarining bu jarayonga oldindan tayyorlanishiga bogʻliq. Tayyorlanmagan talabalar koʻpincha faqat sirdagi xatolarga eʼtibor qaratadi yoki umumiy maqtoʻv bilan cheklanadi. Shu bois oʻqituvchi oʻzaro baholashni bosqichma-bosqich joriy etishi, dastlab namunaviy matnlarda birgalikda mashq qilishi zarur. Shakllantiruvchi baholash esa talabada yozishdan qoʻrqish hissini kamaytiradi va oʻz ustida ishlashga undaydi. Bu, ayniqsa, yozma nutqi zaif talabalar uchun muhim.

NATIJALAR

Tadqiqotning birinchi natijasi yozma savodxonlik tushunchasining tarkibiy tuzilishini aniqlashtirish bilan bogʻliq. Tahlil asosida yozma savodxonlik toʻrtta oʻzaro bogʻliq qatlamdan iborat ekani asoslandi. Birinchi qatlam orfografik-punktuatsion meʼyorlarga amal qilishni anglatadi. Ikkinchi qatlam soʻz tanlash va gap qurishdagi leksik-grammatik toʻgʻrilikni qamrab oladi. Uchinchi qatlam matn uslubining muloqot vaziyatiga muvofiqligini ifodalaydi. Toʻrtinchi qatlam esa matnning mantiqiy izchilligi va kommunikativ yaxlitligini bildiradi. Ushbu qatlamlar ierarxik emas, balki oʻzaro

ta'sirda bo'ladi. Birortasining zaifligi butun yozma nutq sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Ikkinchi natija xalqaro tajribani umumlashtirish bilan bog'liq. S. Grem va D. Perinning [8] meta-tahlili rejalashtirish, qayta ko'rib chiqish va tahrirlash strategiyalarini aniq o'rgatish eng yuqori samara berishini ko'rsatgan, uning ta'sir kattaligi 0,82 ga teng. Matnni qisqartirib bayon qilishni o'rgatish ham shunga yaqin natija bergan. Gaplarni birlashtirish mashqlari o'rtacha 0,50 samara ko'rsatgan. Grammatikani matn yaratishdan ajratilgan holda an'anaviy usulda o'qitish esa salbiy natija bergan, uning ta'sir kattaligi -0,32 ni tashkil qilgan. S. Grem va M. Xebert [9] matn haqida yozishni tushunishni sezilarli darajada yaxshilashini aniqlagan. Bu ma'lumotlar o'zbek ta'limi uchun muhim xulosaga olib keladi: grammatikani o'qitishdan voz kechish emas, balki uni talabani o'z matni ustidagi ish bilan uyg'unlashtirish zarur.

Uchinchi va asosiy natija integratsiyalashgan metodik modelni ishlab chiqishdan iborat. Model beshta o'zaro bog'liq bosqichni o'z ichiga oladi. Diagnostika bosqichida semestr boshida yozma ish o'tkazilib, har bir talabani xatolari yuqorida ko'rsatilgan to'rtta qatlam bo'yicha tasniflanadi. Integratsiya bosqichida adabiy matn tahlili yozma topshiriq bilan bog'lanadi. Talaba asar ustida ishlagach, uning mazmunini qisqartirib bayon qiladi, qahramon tavsifini yozadi, muallif pozitsiyasiga munosabat bildiruvchi esse yoki taqriz tayyorlaydi. Jarayonli yozuv bosqichida rejalashtirish, qoralama yozish, mazmunni qayta ko'rib chiqish va me'yoriy tahrirlash ketma-ket amalga oshiriladi. Hamkorlik bosqichida talabalar oldindan kelishilgan mezonlar asosida bir-birining matnini o'qib, munosabat bildiradi. Baholash bosqichida esa shakllantiruvchi baholash va yozma ishlar portfoliosi orqali talabani rivojlanish dinamikasi kuzatiladi. Har bir talaba xatolar daftarini yuritadi. Unda takrorlanuvchi xato, unga tegishli qoida va qoidani to'g'ri qo'llashga misol qayd etiladi.

To'rtinchi natija baholash mezonlari bilan bog'liq. Yozma ishni faqat xatolar soni bo'yicha baholash o'rniga mazmun to'liqligi, tuzilish izchilligi, til boyligi va me'yoriy to'g'rilik mezonlari bo'yicha alohida baholash taklif etildi. Bunday yondashuv talabaga qaysi jihatdan o'sganini va qaysi jihat ustida ishlashi kerakligini aniq ko'rsatadi.

XULOSA

O'tkazilgan tadqiqot shuni ko'rsatadiki, yozma savodxonlik orfografik va punktuatsion me'yorlarga rioya qilish bilan cheklanmaydigan murakkab, ko'p qatlamli ko'nikmadir. U leksik-grammatik to'g'rilik, uslubiy muvofiqlik va matnning kommunikativ yaxlitligini ham o'z ichiga oladi. Mahalliy va xorijiy adabiyotlar tahlili grammatik qoidalarni matn yaratish faoliyatidan ajratib o'qitish kutilgan natijani bermasligini ko'rsatdi. Aksincha, yozuvni jarayon sifatida o'qitish, rejalashtirish va tahrirlash strategiyalarini aniq o'rgatish, adabiy matn tahlili bilan yozma topshiriqlarni uyg'unlashtirish hamda xatolar ustida tizimli ishlash yuqori samara beradi.

Tadqiqot natijasida diagnostika, integratsiya, jarayonli yozuv, hamkorlik va shakllantiruvchi baholash bosqichlaridan iborat metodik model ishlab chiqildi. Ona tili va adabiyot fanlarining integratsiyasi bu modelning o'zagini tashkil etadi. Adabiy matn talabaga tilning mukammal namunasini taqdim etadi, yozma topshiriq esa adabiy asarni chuqur anglashga yordam beradi. Raqamli muloqot va sun'iy intellekt vositalari yaratgan yangi sharoitda ularni man etish emas, balki ulardan uslublar farqini anglatish va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish maqsadida oqilona foydalanish zarur.

Taklif etilgan modelni oliy ta'lim muassasalarida bosqichma-bosqich joriy etish talabalarining yozma nutq madaniyatini yuksaltirishga va davlat tilining jamiyatdagi nufuzini mustahkamlashga xizmat qiladi. Keyingi tadqiqotlarda modelning samaradorligini turli ixtisosliklar talabalari misolida tajriba-sinov orqali tekshirish va o'zbek tiliga moslashtirilgan baholash mezonlarini ishlab chiqish maqsadga muvofiq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Qosimova K., Matchonov S., G'ulomova X., Yo'ldosheva Sh., Sariyev Sh. Ona tili o'qitish metodikasi. – Toshkent: Noshir, 2009.
2. G'ulomov A., Qodirov M., Ernazarova M., Ahmedova M. Ona tili o'qitish metodikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2012.
3. Mahmudov N. O'qituvchi nutqi madaniyati. – Toshkent, 2007.
4. Выготский Л. С. Мышление и речь. – Москва; Ленинград: Соцэкгиз, 1934.
5. Flower L., Hayes J. R. A Cognitive Process Theory of Writing // College Composition and Communication. – 1981. – Vol. 32, № 4. – P. 365–387.
6. Elbow P. Writing Without Teachers. – New York: Oxford University Press, 1973.
7. Hyland K. Second Language Writing. – Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
8. Graham S., Perin D. Writing Next: Effective Strategies to Improve Writing of Adolescents in Middle and High Schools. – Washington, DC: Alliance for Excellent Education, 2007.
9. Graham S., Hebert M. Writing to Read: Evidence for How Writing Can Improve Reading. – Washington, DC: Alliance for Excellent Education, 2010.